

УДК 658.1

Хрик Василь Михайлович

*доктор педагогічних наук,
професор кафедри лісового господарства
Білоцерківський національний аграрний університет*

Khryk Vasyl

*Doctor of Pedagogical Sciences,
Professor of the Department of Forestry
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0003-1912-3476*

Мазепа Василь Григорович

*доктор сільськогосподарських наук, професор,
професор кафедри лісового господарства
Білоцерківський національний аграрний університет*

Mazepa Vasyl

*Doctor of Agricultural Sciences, Professor,
Professor of the Department of Forestry
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0003-2149-3409*

Кімейчук Іван Васильович

*асистент кафедри лісового господарства
Білоцерківський національний аграрний університет*

Kimeichuk Ivan

*Assistant of the Department of Forestry
Bila Tserkva National Agrarian University
ORCID: 0000-0002-9100-1206*

Ситник Олександр Сергійович

кандидат сільськогосподарських наук,

асистент кафедри лісового господарства

Білоцерківський національний аграрний університет

Sytnyk Oleksandr

Candidate of Agricultural Sciences,

Assistant of the Department of Forestry

Bila Tserkva National Agrarian University

ORCID: 0009-0002-2637-1849

**ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА У
КОНТЕКСТІ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ
ENSURING THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE IN
THE CONTEXT OF BALANCED DEVELOPMENT**

Анотація. Вступ. Стаття присвячена аналізу шляхів забезпечення фінансової стійкості підприємства в контексті збалансованого розвитку. Вона висвітлює теоретичні основи фінансової стійкості, аналізує вплив різних факторів на фінансову стабільність та пропонує методологію оцінки високоризикованих бізнес-процесів. Особлива увага приділяється інтеграції принципів збалансованого розвитку у фінансове управління, що сприяє не лише покращенню фінансових показників, але й забезпечує довгострокову конкурентоспроможність та стійкий розвиток підприємства.

Мета. Розробка науково обґрунтованих підходів та методів забезпечення фінансової стійкості підприємства в контексті збалансованого розвитку.

Матеріали і методи. Метод систематизації включає упорядкування та класифікацію інформації для створення цілісної картини дослідження.

Він використовується для систематизації методів та інструментів оцінки та підвищення фінансової стійкості. Метод поелементного аналізу дозволяє детально вивчити кожен елемент, що впливає на фінансову стійкість підприємства. Він застосовується для аналізу окремих компонентів фінансової стійкості, таких як ліквідність, платоспроможність, рентабельність, ефективність використання капіталу тощо. Метод поєднання результатів полягає в інтеграції висновків з різних частин дослідження для створення загального уявлення про фінансову стійкість підприємства. Він використовується для розробки рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості.

Результати. Проведено класифікацію типів фінансової стійкості підприємства: абсолютна, нормальна, нестійка та кризова, що дозволяє краще розуміти рівні фінансової стабільності та адаптувати стратегії управління відповідно до поточного стану підприємства. Створено методологію оцінки високоризикованих бізнес-процесів, що складається з трьох блоків: планування і прогнозування, здійснення діяльності, оцінка отриманих результатів. На основі аналізу міжнародного досвіду розроблено інструментарій, актуальний для підприємств у різних секторах економіки, що спрямований на підвищення фінансової стійкості. Запропоновано рекомендації щодо використання економічних, соціальних, фінансових, кадрових та інноваційних інструментів для забезпечення довгострокової фінансової стабільності.

Перспективи. Подальші дослідження можуть зосередитись на більш детальному аналізі впливу зовнішніх економічних, ринкових та політичних факторів на фінансову стійкість підприємств у різних галузях. Вивчення можливостей розробки адаптивних фінансових моделей, що враховують різні сценарії розвитку економічної ситуації та дозволяють підприємствам швидко реагувати на зміни. Це включає використання методів машинного

навчання та штучного інтелекту для прогнозування фінансових показників і ризиків.

Ключові слова: фінансові показники, фінансова стійкість, прибутковість, фінансовий аналіз, аналіз ризиків, фінансове прогнозування, екологічні вимоги, збалансований розвиток.

Summary. *Introduction.* The article is devoted to the analysis of ways to ensure the financial stability of the enterprise in the context of balanced development. It highlights the theoretical foundations of financial stability, analyzes the influence of various factors on financial stability and offers a methodology for evaluating high-risk business processes. Special attention is paid to the integration of the principles of balanced development into financial management, which contributes not only to the improvement of financial indicators, but also ensures long-term competitiveness and sustainable development of the enterprise.

Purpose. Development of scientifically based approaches and methods of ensuring the financial stability of the enterprise in the context of balanced development.

Materials and methods. The method of systematization includes ordering and classifying information to create a complete picture of the study. It is used to systematize methods and tools for assessment and improvement of financial stability. The method of elemental analysis allows you to study in detail each element that affects the financial stability of the enterprise. It is used to analyze individual components of financial stability, such as liquidity, solvency, profitability, capital efficiency, etc. The method of combining the results consists in the integration of conclusions from different parts of the study to create a general picture of the financial stability of the enterprise. It is used to develop recommendations for increasing financial stability.

The results. The classification of the types of financial stability of the enterprise was carried out: absolute, normal, unstable and crisis, which allows to better understand the levels of financial stability and adapt management strategies in accordance with the current state of the enterprise. A methodology for evaluating high-risk business processes has been created, which consists of three blocks: planning and forecasting, implementation of activities, evaluation of the obtained results. Based on the analysis of international experience, a toolkit, relevant for enterprises in various sectors of the economy, aimed at increasing financial stability, has been developed. Recommendations on the use of economic, social, financial, personnel and innovation tools to ensure long-term financial stability are offered.

Discussion. Further research can focus on a more detailed analysis of the impact of external economic, market and political factors on the financial stability of enterprises in various industries. Studying the possibilities of developing adaptive financial models that take into account various scenarios of the development of the economic situation and allow enterprises to quickly respond to changes. This includes using machine learning and artificial intelligence to predict financial performance and risk.

Key words: *financial indicators, financial sustainability, profitability, financial analysis, risk analysis, financial forecasting, environmental requirements, balanced development.*

Постановка проблеми. У сучасних умовах нестабільної економічної ситуації та постійних змін на світових ринках забезпечення фінансової стійкості підприємства стає важливим аспектом його успішного функціонування та розвитку. Фінансова стійкість є фундаментом для довгострокової стабільності підприємства, дозволяючи йому ефективно реагувати на зовнішні виклики та внутрішні загрози, а також забезпечувати стійкий розвиток у майбутньому. Важливість теми дослідження обумовлена

тим, що більшість підприємств зосереджуються на короткострокових фінансових результатах, що може призводити до втрати стійкості у довгостроковій перспективі. У сучасному світі фінансова стійкість підприємства є одним із ключових чинників його успіху та конкурентоспроможності, але, з огляду на екологічні виклики та потребу в сталому розвитку, все більша увага приділяється збалансованому природокористуванню. Інтеграція екологічних вимог у фінансову стратегію підприємства стає не лише актуальною, а й необхідною умовою для забезпечення його довгострокової стійкості та процвітання.

Використання принципів збалансованого розвитку дозволяє створювати додаткові переваги, такі як поліпшення репутації, залучення інвесторів, підвищення лояльності клієнтів та співробітників, а також зниження ризиків, пов'язаних з екологічними та соціальними викликами.

Актуальність дослідження також підкріплюється зростаючим інтересом науковців та практиків до питання інтеграції фінансової стійкості та збалансованого розвитку. Таким чином, дослідження питання забезпечення фінансової стійкості підприємства у контексті збалансованого розвитку є актуальним та своєчасним, оскільки сприяє формуванню комплексного підходу до управління підприємством, що враховує економічні, соціальні та екологічні аспекти, забезпечуючи його довгостроковий успіх та стійкість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Фінансова стійкість розглядається як здатність підприємства підтримувати стабільний фінансовий стан, забезпечувати своєчасне виконання зобов'язань та ефективно використовувати фінансові ресурси. Відомі роботи у цій сфері включають дослідження Джеральд І., Ашвінпол С., Дов Ф. [15]; Нікольчук Ю., Лопатовська О. [9] які розглядають питання банкрутства на основі фінансових показників, та підкреслюють важливість аналізу фінансових коефіцієнтів для оцінки фінансової стабільності. Різні методи оцінки

фінансової стійкості підприємства детально розглядаються у роботах Азаренкова Г., Свередюк К., Омеляненко Д. [1]; Ілляшенко О., Вершиніна Д. [5]. Ці методи включають аналіз фінансових коефіцієнтів, моделей прогнозування банкрутства та оцінки ризиків. Методологія оцінки високоризикованих бізнес-процесів, запропонована у цьому дослідженні, базується на системному підході до аналізу ризиків та враховує сучасні тенденції цифрової трансформації.

Вчені Сак Т., Шепелюк Н. [11] розглядають фінансову стійкість як складову оцінки фінансового становища підприємства. Як і Хацер М. [12], що говорить про те, що фінансова стійкість – це оцінка різних сторін діяльності компанії та комплексний індикатор її ефективного функціонування. Фінансова стійкість – це один з головних чинників застрахованості від можливого банкрутства. На думку дослідника Ватченко О. [3], платоспроможність є зовнішнім проявом фінансової стійкості, але фінансова стійкість - це внутрішня сторона прояву фінансового стану, що забезпечує стабільну платоспроможність у тривалій перспективі, в основі якої лежить збалансованість активів та пасивів, доходів та витрат, грошових та товарних потоків. Огляд літератури показує, що забезпечення фінансової стійкості підприємства у контексті збалансованого розвитку є комплексним завданням, яке вимагає інтеграції економічних, соціальних та екологічних аспектів.

Метою статті є розробка науково обґрунтованих підходів та методів забезпечення фінансової стійкості підприємства в контексті збалансованого розвитку.

Завдання дослідження:

- провести аналіз існуючих визначень та підходів до розуміння фінансової стійкості;
- удосконалити інструментарій підвищення фінансової стійкості підприємства;

– розробити методичний підхід до оцінки високоризикованих бізнес-процесів підвищення фінансової стійкості підприємства.

Матеріали і методи. Нами було використано: 1. Метод систематизації, який передбачає упорядкування та класифікацію інформації для створення цілісної картини досліджуваного питання. У контексті забезпечення фінансової стійкості підприємства метод систематизації використовується для: визначення ключових понять та категорій, що стосуються фінансової стійкості та збалансованого розвитку; систематизації методів та інструментів, які можуть бути використані для оцінки та підвищення фінансової стійкості. 2. Метод поелементного аналізу дозволяє детально розглянути кожен окремий елемент, що впливає на фінансову стійкість підприємства. Цей метод застосовується для аналізу окремих компонентів фінансової стійкості, таких як ліквідність, платоспроможність, рентабельність, ефективність використання капіталу тощо.

3. Метод поєднання результатів полягає в інтеграції висновків, отриманих з різних частин дослідження, для формування загального уявлення про фінансову стійкість підприємства. Цей метод використовується для: узагальнення даних, отриманих внаслідок систематизації та поелементного аналізу; формування цілісного висновку щодо фінансової стійкості підприємства в контексті збалансованого розвитку; розробки рекомендацій для підвищення фінансової стійкості на основі поєднання різних аспектів аналізу.

Виклад основного матеріалу. Збалансований розвиток, що передбачає інтеграцію економічних, соціальних та екологічних аспектів у діяльність підприємства, безпосередньо впливає на його фінансову стійкість. По-перше, застосування принципів збалансованого розвитку допомагає підприємству знизити витрати за рахунок оптимізації ресурсів і енергоефективності. По-друге, збалансований розвиток сприяє підвищенню репутації підприємства. Соціально відповідальні підприємства, які дбають

про екологію та підтримують соціальні ініціативи, здобувають більшу довіру з боку споживачів, інвесторів та інших зацікавлених сторін, що призводить до зростання доходів, покращення доступу до капіталу та зниження вартості залученого фінансування. Основною перевагою збалансованого розвитку для довгострокової фінансової стійкості підприємства є забезпечення стабільності та передбачуваності фінансових потоків. Інтеграція соціальних та екологічних аспектів у бізнес-стратегію дозволяє підприємству бути більш адаптивним до змін зовнішнього середовища та менш вразливим до різноманітних ризиків.

Збалансований розвиток також сприяє підвищенню інноваційного потенціалу підприємства. Впровадження нових технологій та підходів, що відповідають принципам збалансованого розвитку, дозволяє підприємству створювати нові продукти та послуги, які відповідають потребам сучасного ринку. Оптимізація використання ресурсів та підвищення ефективності операційної діяльності сприяє зниженню витрат та підвищенню прибутковості, що є ключовими чинниками довгострокової фінансової стійкості. Таким чином, впровадження принципів збалансованого розвитку у діяльність підприємства не тільки сприяє забезпеченню фінансової стійкості у короткостроковій перспективі, але й створює умови для стабільного та передбачуваного розвитку у майбутньому.

Лісогосподарське підприємство – суб'єкт підприємницької діяльності, діяльність якого полягає у виробництві продукції (наданні послуг) у сфері лісової промисловості та лісового господарства [2].

Господарська діяльність лісогосподарського підприємства включає широкий спектр заходів, спрямованих на ефективне управління та використання лісових ресурсів. До основних видів діяльності можна віднести:

- посадка та вирощування дерев потребує тривалого часу до отримання економічної віддачі, що вимагає планування на десятиліття вперед;
- заготівля та реалізація деревини, включаючи круглий ліс, пиломатеріали, паперову продукцію та інші вироби з деревини;
- використання відходів деревини для виробництва біопалива, деревної тріски та інших продуктів;
- впровадження новітніх технологій для підвищення ефективності виробництва та зниження витрат.

Ці особливості визначають специфіку економічної діяльності лісогосподарських підприємств та вимагають комплексного підходу до управління, що поєднує економічні, екологічні та соціальні аспекти.

Фінансова стабільність підприємства означає збереження її платоспроможності та фінансової рівноваги, використовуючи як власні, так і залучені ресурси. Подібна стабільність досягається, коли кошти, вкладені у виробництво, повертаються через доходи, а отриманий прибуток служить для самофінансування, що дозволяє підприємству залишатися незалежним від зовнішніх джерел фінансування активів [8]. Ми виділяємо чотири категорії фінансової стабільності: абсолютна, нормальна, нестійка та кризова (табл. 1).

Таблиця 1

Типологізація фінансової стійкості підприємства

Типи фінансової стійкості	Характеристика	Співвідношення основних показників
Абсолютна	Висока ступінь ліквідності і платоспроможності	Запаси і витрати < Власні оборотні засоби
Нормальна	Гарантує платоспроможність	Власні оборотні засоби < Запаси і витрати < Власні оборотні засоби + Довгострокові пасиви

Нестійкий фінансовий стан	Поєднано з порушенням платіжної здібності, але зі збереженням можливості відновлення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних коштів та залучення позикових коштів	Власні оборотні засоби ++ Довгострокові пасиви < Запаси і витрати < Власні оборотні засоби + Довгострокові пасиви + Короткострокові кредити та позики
Кризовий (передбанкрутний) фінансовий стан	Близько до банкрутства: кошти, короткострокові цінні папери і дебіторська заборгованість не покривають кредиторську заборгованість та прострочені позички	Власні оборотні засоби + Довгострокові пасиви + Короткострокові кредити та позики < Запаси та витрати

Джерело: систематизовано на основі [2; 5]

При цьому варто враховувати тісний взаємозв'язок усіх видів фінансової діяльності, що впливає на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності підприємства та рівень його виробничої ефективності, створюючи передумови для стабільного функціонування. Підприємство може проходити всі стадії свого розвитку, або залишатися на одній чи двох з них і абсолютна фінансова стійкість є рідкісним явищем, коли підприємство повністю платоспроможне і не потребує кредитів чи інших позикових ресурсів. На фінансову стійкість підприємства можуть впливати такі фактори:

I. Зовнішні фактори, незалежні від діяльності підприємства [7; 13]:

1. Загальноекономічні:

- підвищення рівня інфляції;
- зниження національного доходу;
- сповільнення платіжного обороту;
- зміни в законодавстві та податковій системі;
- зниження реальних доходів населення;
- зростання безробіття.

2. Ринкові:

- вплив монопольних підприємств;
- зниження попиту;
- збільшення пропозиції товарів-замінників;

- нестабільність валютного та фондового ринку;
- політичні і соціальні події.

II. Внутрішні фактори, залежні від діяльності підприємства:

1. Операційні:

- неефективна маркетингова стратегія;
- незбалансована структура поточних витрат;
- недостатнє використання основних засобів;
- надмірний розмір страхових і сезонних запасів;
- недостатня диверсифікація виробництва.

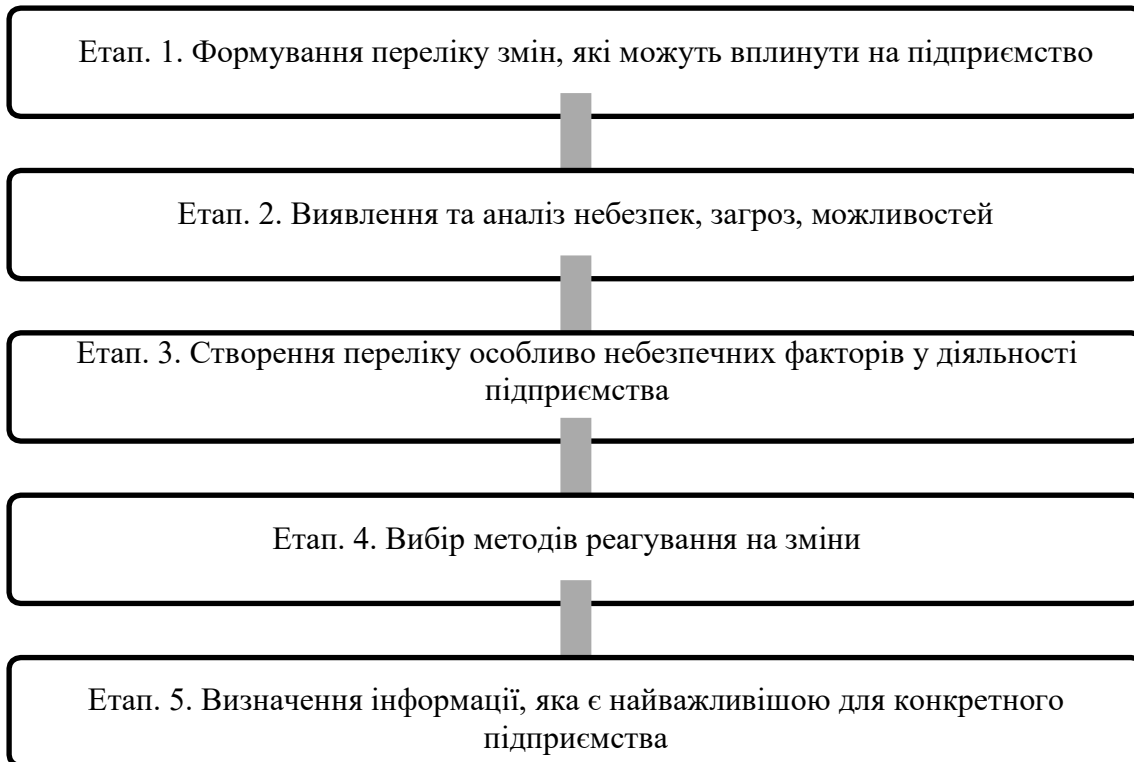
2. Інвестиційні фактори:

- неефективне управління інвестиційним портфелем;
- недоцільне використання інвестиційних ресурсів;
- неефективний менеджмент інвестицій.

3. Фінансові фактори:

- невдала фінансова стратегія;
- низька ліквідність активів;
- висока частка позикового капіталу;
- велика частка короткострокових зобов'язань;
- зростання дебіторської заборгованості;
- завищена вартість капіталу;
- неефективне управління фінансами.

Фінансова стійкість підприємства є основним показником, що відображає загальний фінансовий стан підприємства. Вона характеризує здатність підприємства залишатися платоспроможним і конкурентоспроможним на ринку [10]. Для ефективного аналізу, оцінки та управління фінансовою стійкістю підприємства необхідно виконати кілька управлінських етапів (рис. 1).

Рис. 1. Етапи управління фінансовою стійкістю підприємства

Джерело: авторська розробка

Процес управління фінансовою стійкістю включає:

- 1) формування переліку змін, які можуть вплинути на діяльність підприємства;
- 2) виявлення та аналіз ризиків, загроз та можливостей;
- 3) створення списку найбільш критичних факторів, що впливають на роботу підприємства;
- 4) вибір методів реагування на зміни.

Фінансова стійкість підприємства являє собою складну характеристику, що відображає ефективність управління фінансовими ресурсами та забезпечує стабільний розвиток і збереження фінансової та економічної безпеки. В межах дослідження фінансової стійкості особливу увагу слід приділити поняттю платоспроможності. Платоспроможність є невід'ємною складовою фінансової стійкості підприємства. Вона формує дві основні оцінки фінансової стійкості [14]:

1. Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання – визначає наскільки підприємство може розраховуватися з кредиторами у визначені строки.

2. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів – показує, наскільки раціонально підприємство використовує свої фінансові ресурси для забезпечення стабільного розвитку та підтримання конкурентоспроможності на ринку.

Таким чином, фінансова стійкість забезпечує підприємству можливість не тільки зберігати свою платоспроможність, але й створювати умови для стабільного економічного зростання та підвищення його конкурентних позицій. Характеристика фінансової стійкості підприємства, заснована на величині покриття запасів та витрат наявними ресурсами коштів, тобто за умови [1]:

$$Cз \leq (Cс + 3\delta k) - \Phi \quad (1)$$

де:

$Cз$ – запаси,

$Bк$ – власні кошти,

$K\delta c$ – кредити на тривалий період, а також позиковий капітал,

Φ – основні засоби та капітал.

Характеристика фінансової стійкості підприємства, заснована на величині забезпечення основних засобів та інших необоротних активів наявними ресурсами, тобто за умови:

$$\Phi \leq (Cс + K\delta c) - Eз \quad (2)$$

де:

$(Bк + K\delta c)$ – розмір капіталу підприємства.

Обидва підходи проведення оцінки фінансової стійкості ґрунтуються на формулі стійкості:

$$\Phi + Cз < (Bк + K\delta c) \quad (3)$$

Аналізуючи фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства, варто виділити наступні: динамічність операційного середовища, швидкість впровадження інноваційних проектів і продуктів, можливість залучення великих інвестицій, здатність освоєння нових ринків, а також проведення як зовнішньої, так і внутрішньої реструктуризації.

Рис. 2. Методика оцінки високоризикованих бізнес-процесів підвищення фінансової стійкості підприємства

Джерело: авторська розробка

Ці аспекти стали основою для розробки методології оцінки високоризикованих бізнес-процесів з метою підвищення фінансової стійкості підприємства [4]. Методологія складається з трьох блоків: планування і прогнозування, здійснення діяльності, оцінки отриманих результатів (рис. 2).

Варто звернути увагу на те, що ступінь впливу перелічених факторів на фінансову стійкість підприємства залежить також від їх взаємодії. Виявлення ризик-факторів та їх подальший аналіз дозволяють з'ясувати причини виникнення загроз для фінансової стабільності. У процесі

здійснення економічних операцій підприємство завжди стикається з різноманітними ризиками, які можуть впливати на його фінансову стабільність і становити загрозу для господарської діяльності. Для наочності представимо матрицю ризиків підприємства, яка допоможе в ідентифікації та оцінці загроз (табл. 2).

Таблиця 2

Матриця ризиків для підприємства

Ймовірність прояву	Ступінь впливу на фінансову стійкість		
	Низька	Середня	Висока
Низька	Ризик втрати прибутковості внаслідок зниження рівня репутації підприємства	Ризик скорочення обсягів продажу внаслідок порушення договірних зобов'язань	Ризик втрати професійних кадрів. Ризик скорочення обсягів продажу та недоотримання прибутку внаслідок високої конкуренції
Середня	Ризик зниження прибутку внаслідок підвищення цін на матеріали. Низький рівень впровадження ІКТ	Ризик виникнення додаткових витрат внаслідок зміни законодавства та зростання інфляції. Поява нових конкурентів	Зниження купівельної спроможності населення. Ризик зниження попиту продукції з боку основних споживачів
Висока	Ризик виникнення втрат внаслідок обставин непереборної сили. Поява нових технологій, проривних технологій у конкурентів. Ризики, пов'язані з побудовою систем ІКТ на основі віртуалізації	Ризик скорочення обсягів виробництва внаслідок використання застарілого обладнання, старіння технологій, відставання від конкурентів, зростають на базі цифрових технологій.	Зміна валютного курсу. Ризик неплатежів з боку контрагентів. Ризик втрати ліквідності. Ризик втрати фінансової рівноваги

Джерело: узагальнено на основі [2; 9]

Матриця ризиків підприємства відображає основні типи ризиків та їх характеристику, що дозволяє оцінити ступінь їх впливу на фінансову стабільність підприємства.

Існує безліч факторів зовнішнього та внутрішнього впливу, які впливають на фінансову стійкість підприємства загалом і на окремі показники, що її характеризують. Аналіз цих факторів необхідний для виділення найбільш значущих, які впливають на зміну показників. Об'єктивний аналіз вимагає врахування внутрішнього взаємозв'язку факторів та причин, що унеможлиблює їх розгляд ізольовано один від одного. Проте це не виключає потреби їх логічного відокремлення для спрощення економічних розрахунків із заданою ймовірністю [6]. На основі аналізу українського та міжнародного досвіду було розроблено інструментарій, актуальний для підприємств у всіх секторах економіки, спрямований на підвищення фінансової стійкості (табл. 3).

Таблиця 3

Типологізація інструментів підвищення фінансової стійкості підприємства

Тип	Інструменти
Економічні	– трансформація методів управління активами підприємства; – формування прогнозних значень; – визначення стратегічних та тактичних цілей.
Соціальні	– створення високопродуктивних потужностей виробництва; – ув'язування оплати праці з виробничою ефективністю; – різні методи стимулювання праці.
Фінансові	– підвищення якості структури капіталу; реформування способів управління оборотними коштами; – активне застосування інноваційних фінансових інструментів.
Кадрові	– навчання персоналу, підвищення його кваліфікації
Інноваційні	– освоєння у виробничо-технологічних процесах інноваційних цифрових технологій; – переведення внутрішніх бізнес-процесів на цифрову платформу; – випуск інноваційної продукції та товарів, модернізованих засобів виробництва; – скорочення рівня споживання матеріалів за допомогою освоєння нових цифрових технологій.
Організаційно-економічні	– залучення нових контрагентів зі збуту, освоєння нових ринків; – внутрішній аудит та контроль договірної бази
Виробничі	– трансформація та вдосконалення основних фондів, а також коштів виробництва.

Джерело: авторська розробка

Проблема підвищення фінансової стійкості підприємства полягає у створенні науково обґрунтованої концепції, спрямованої на збільшення частки власного капіталу в загальному обсязі фінансових ресурсів, ефективне використання кредитних коштів та залучення різноманітних зовнішніх джерел фінансування.

Оцінка фінансової стійкості є важливим аспектом діяльності підприємства. Вибір аналітичних показників залежить від цілей і тимчасових обмежень. Для більшості середніх і малих підприємств доцільно використовувати абсолютні та відносні показники для оцінки короткострокової стійкості, а також розраховувати інтегральний показник. Великі підприємства повинні додатково застосовувати факторний та індексний аналізи. У довгостроковій перспективі варто використовувати методи прогнозування з урахуванням ймовірності виникнення подій, що дозволяє мати оперативну інформацію про фінансовий стан та стійкість підприємства для прийняття управлінських рішень. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах сучасних екологічних викликів вимагає інтеграції екологічних вимог у фінансову стратегію. Збалансоване природокористування стає невід'ємною частиною успішного бізнесу, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності, зниженню ризиків та забезпеченню довгострокового розвитку. Підприємства, які впроваджують екологічні стандарти та підходи, мають можливість не лише зберегти свою фінансову стійкість, але й стати лідерами у своїй галузі, сприяючи сталому розвитку суспільства та збереженню природних ресурсів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Основною перевагою збалансованого розвитку для довгострокової фінансової стійкості підприємства є забезпечення стабільності та передбачуваності фінансових потоків. Інтеграція соціальних та екологічних аспектів у бізнес-стратегію дозволяє підприємству бути більш адаптивним до змін зовнішнього середовища та менш вразливим до різноманітних ризиків, що

також сприяє підвищенню інноваційного потенціалу підприємства, що дозволяє створювати нові продукти та послуги, відповідні потребам сучасного ринку, знижувати витрати та підвищувати прибутковість.

Виявлено, що динамічність операційного середовища є одним із ключових факторів, що впливає на фінансову стійкість підприємства. Швидка адаптація до змін у середовищі дозволяє підприємству ефективно управляти ризиками та забезпечувати стабільний розвиток. Визначено, що швидкість впровадження інноваційних проектів і продуктів значно підвищує фінансову стійкість підприємства. Інновації сприяють підвищенню конкурентоспроможності, залученню інвестицій та розширенню ринків збуту, що є критично важливим для довгострокової стабільності.

Розроблено методичний підхід оцінки високоризикованих бізнес-процесів, який складається з трьох блоків: планування і прогнозування, здійснення діяльності, оцінка отриманих результатів. Новий підхід дозволяє ідентифікувати ризики, аналізувати їх вплив на фінансову стабільність та розробляти стратегії для мінімізації загроз.

Література

1. Азаренкова Г., Свередюк К., Омеляненко Д. Антикризове фінансове управління підприємствами в сучасних умовах. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2019. № 3 (33). С. 51-57. doi: [https://doi.org/10.18371/2221-755x3\(33\)2018164327](https://doi.org/10.18371/2221-755x3(33)2018164327).

2. Богуславська С., Білоус С., Дяк В. Стратегії антикризового управління підприємством. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-17>.

3. Ватченко О. Б. Використання моделей оцінки ймовірності банкрутства на підприємствах України. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Вип. 6 (17). С. 132-138.

4. Запорожец А. В., Федоренко А. Е., Якименко О. В., Воронина О. О., Рибак А. І. Сучасні аспекти антикризового фінансового управління промисловими підприємствами. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4(31). С. 163-172. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v4i31.190828>.

5. Ілляшенко О., Вершиніна Д. Антикризове фінансове управління як основа діяльності підприємств водопостачання та водовідведення в умовах невизначеності. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 9(09). С. 138-145. doi: <https://doi.org/10.32782/dees.9-22>.

6. Кльоба Л.Г., Добош Н.М., Сорока О.П. Впровадження фінансових технологій – стратегічний напрям розвитку банків. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. doi: [10.32702/2307-2105-2020.12.128](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.128).

7. Мушеник І. М., Грушецький С. М., Забезпечення фінансової безпеки України в період воєнного часу та в умовах фінансової інклюзії. *Modern Economics*. 2022. № 32. С. 70-74. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-09).

8. Неівестна О., Григорук А., Литвин Л. Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62>.

9. Нікольчук Ю. М., Лопатовська О. О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 1. С. 99-103.

10. Рябенко Г., Верланов О., Клименко С. Прогнозування банкрутства підприємства як складова антикризового фінансового управління. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2023. № 18. С. 238-244. doi: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.27>.

11. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Економічний журнал*

Одеського політехнічного університету. 2023. № 4 (26). С. 37-44. doi: 10.15276/EJ.04.2023.5; doi: 10.5281/zenodo.10371014.

12. Хацер М. В. Трансформація процесів планування та управління фінансами підприємств як реакція на економічні виклики. *Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку*. 2023. № 4(26). С. 106-114. doi: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-4/26-09>.

13. Цифрова трансформація економіки: мікро- та макроаспекти: колективна монографія / за заг. ред. Н.А. Мазур, д.е.н., проф.; Кам'янець-Подільськ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 440 с.

14. Шаранов Р. С. Алгоритм антикризового управління підприємства. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. № 6 (39). С. 288-296. doi: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).288-296](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).288-296).

15. White G. I., Sondhi A. C., Fried D. *Analysis and Use of Financial Statements*. John Wiley & Sons, 2002. 768 p.

References

1. Azarenkova, G., Sveredyuk, K., & Omelyanenko, D. (2019). Antykryzove finansove upravlinnya pidpryyemstvamy v suchasnykh umovakh [Anti-crisis financial management of enterprises in modern conditions]. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*, 3(33), 51-57. doi: [https://doi.org/10.18371/2221-755x3\(33\)2018164327](https://doi.org/10.18371/2221-755x3(33)2018164327) [in Ukrainian].

2. Bohuslavska, S., Bilous, S., & Dyak, V. (2023). Stratehiyi antykryzovovoho upravlinnya pidpryyemstvom [Strategies of anti-crisis management of the enterprise]. *Economy and Society*, 55. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-17> [in Ukrainian].

3. Vatchenko, O. B. (2018). Vykorystannia modelei otsinky ymovirnosti bankrutstva na pidpryyemstvakh Ukrainy [The use of models for assessing the

probability of bankruptcy at enterprises of Ukraine]. *Ekonomika ta upravlinnia pidpryiemstvamy*, 6 (17), 132-138 [in Ukrainian].

4. Zaporozhets, A.V., Fedorenko, A.E., Yakymenko, O.V., Voronyna, O.O., & Rybak, A. I. (2021). Suchasni aspekty antykryzovoho finansovoho upravlinnia promyslovymy pidpryiemstvamy [Modern aspects of anti-crisis financial management of industrial enterprises]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(31), 163-172. doi: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190828> [in Ukrainian].

5. Illiashenko, O., & Vershynina, D. (2023). Antykryzove finansove upravlinnya yak osnova diyal'nosti pidpryemstv vodopostachannya ta vodovidvedennya v umovakh nevyznachenosti [Ankrtiiz financial management as the basis of the activities of water supply and water distribution enterprises in conditions of uncertainty]. *Digital Economy and Economic Security*, 9(09), 138-145. doi: <https://doi.org/10.32782/dees.9-22> [in Ukrainian].

6. Kl'oba, L.H., Dobosh, N.M., & Soroka, O.P. (2020). Vprovadzhennya finansovykh tekhnolohiy – stratehichnyy napryam rozvytku bankiv [Introduction of financial technologies is a strategic direction of banks' development]. *Efficient economy*, 12. doi: [10.32702/2307-2105-2020.12.128](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.12.128) [in Ukrainian].

7. Mushenyk, I. M., & Hrushets'kyy, S. M. (2022). Zabezpechennya finansovoyi bezpeky Ukrayiny v period voyennoho chasu ta v umovakh finansovoyi inklyuziyi. *Modern Economics*, 32, 70-74. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V32\(2022\)-09](https://doi.org/10.31521/modecon.V32(2022)-09) [in Ukrainian].

8. Nieizviestna, O., Hryhoruk, A., & Lytvyn, L. (2022). Suchasni instrumenty pidtrymky finansovoyi stiykosti Ukrayiny v umovakh voyennoho stanu [Modern instruments for supporting the financial stability of Ukraine in conditions of wartime]. *Economy and Society*, 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62> [in Ukrainian].

9. Nikolchuk, Yu. M., & LOPATOVSKA, O.O. (2021). Antykryzovyi finansovyi menedzhment yak osnova upravlinnia finansamy vitchyznianskykh

pidpryemstv [Anti-crisis financial management as the basis of financial management of domestic enterprises]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 1, 99-103 [in Ukrainian].

10. Riabenko, H., Verlanov, O., & Klymenko, S. (2023). Prohnozuvannya bankrutstva pidpryemstva yak skladova antykryzovoho finansovoho upravlinnya [Prediction of enterprise bankruptcy as a component of anti-crisis financial management]. *Taurida Scientific Herald. Series: Economics*, 18, 238-244. doi: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.18.27> [in Ukrainian].

11. Sak, T.V., & Shepelyuk, N.P. (2023). Diahnostyka finansovoyi stiykosti pidpryemstva: metodolohiya ta praktyka zastosuvannya [Diagnostics of the financial stability of the enterprise: methodology and practice of application]. *Ekonomichnyy zhurnal Odeskoho politekhnichnoho universytetu*, 4(26), 37-44. doi: 10.15276/EJ.04.2023.5; doi: 10.5281/zenodo.10371014 [in Ukrainian].

12. Khatser, M. (2023). Transformatsiya protsesiv planuvannya ta upravlinnya finansamy pidpryemstv yak reaktsiya na ekonomichni vyklyky [Transformation of financial planning and management processes at enterprises as a response to economic challenges]. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 4(26), 106-114. doi: <https://doi.org/10.26661/2522-1566/2023-4/26-09> [in Ukrainian].

13. Mazur, N. A. (2022). Tsyfrova transformatsiya ekonomiky: mikro- ta makroaspekty: kolektyvna monohrafiya [Digital transformation of the economy: micro- and macro-aspects: collective monograph]. Kamianets-Podilsk. national University named after I. Ohienko. Chernivtsi: Chernivtsi. national University named after Yu. Fedkovicha [in Ukrainian].

14. Sharanov, R. S. (2021). Alhorytm antykryzovoho upravlinnia pidpryemstva [Algorithm of anti-crisis management of the enterprise]. *Tsentrlnoukrainskyi naukovyi visnyk. Ekonomichni nauky*, 6 (39), 288-296. doi: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6\(39\).288-296](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2021.6(39).288-296) [in Ukrainian].

15. White, G. I., Sondhi, A. C., & Fried, D. (2002). *Analysis and Use of Financial Statements*. John Wiley & Sons.